

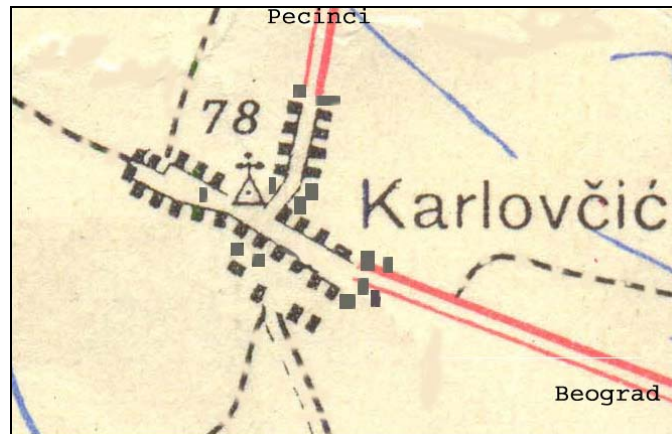
НАЈШИРА УЛИЦА У СРБИЈИ

Атар Карловчића се простире у средишњем делу општине Пећинци, на нижој лесној тераси. Граничи се са атарима Сремских Михаљеваца и Деча на северу, Огара и Доњег Товарника на западу, Ашање и Обрежа на југу и Петровчића на истоку. Површина атара износи 3.132 ha, а средња густина насељености 40 ст/km². Највећи део атара се налази под ораницама и баштама (81%), тако да је прехранбена обезбеђеност мештана одлична (2 ha ораничних површина/становнику). Карловчић је ексцентрично постављен у односу на свој атар. Лоциран је у северном делу атара и захвата површину од 185 ha. У њему, према попису из 2002. године, живи 1.259 становника у 403 домова. Насеље је од центра општине удаљено 14 km, а од Београда 38 km.

На основу археолошких ископина пронађених на потесима Лекић камен, Густа међа и Селиште закључује се да је ово подручје било насељено још од осмог века пре нове ере. Под именом Мали Карловци насеље се први пут помиње у турским пописним документима из 1567. године. Исти се налазио на регионалном путу који повезује Београд и Сремску Митровицу. Путописац Евлија Челебија у својој књизи „Путописи” констатује да је Карловчић лоциран у равници без пијаће воде, те је султан наредио да „раја за плату ископа раји бунаре” а од греда лађа да се направе чекрци помоћу којих ће се кофама вадити вода. Претеча Карловчића сматра се село Којниц, које је било насељено српским живљем. Порекло имена насеља, према мештанима, потиче од власника земунског властелинства, а које је обухватало и ово село, Карлу Шенброну.

Основа Карловчића води порекло с почетка 18. века, када су Аустријанци протерали Турке из Срема. Аустријске власти су инсистирале да села буду збијена ради лакше одбране, тако да су за своја колонизована села, израдили план. По њему, села су требала да имају крстасту основу у чијем центру су смештене све јавно-услугне делатности (црква, школа, општинска кућа, мала амбуланта са апотеком, гостионица и др.). Ширина улице, односно шора требало је да износи 40 m. Са обе стране улице требало је да се налазе засади дудовог дрвета (како би се унапредио узгој свилене бубе). Пошто је у то време

ова територија била скоро сваке године плављена од стране реке Саве, реализација овакавог плана се није могла остварити у потпуности. Сам живот становника, а самим тим и егзистенција села, на овом простору био је неизвештан.

План села

Како би удовољили властима и како би се заштитили од високих подземних вода, мештани Карловчића су своје стамбене објекте градили дуж два узвишења (фосилних остатака обалских греда Саве) међусобно удаљена око 200 m. Куће су постављали попречно на речну греду, дуж парцеле, док су им фасаде биле окренуте према главном сеоском путу. То су биле углавном куће са два прозора на предњем забату, с тршчаним кровом на две воде и једним оцаком. У продужетку куће, а у складу с планом барона Котмана, пружали су се привредни објекти (шупа, штала, амбар итд.). Село је 1734. године имало 34 куће, 1756. год. 20 кућа а 1766. год. 56 кућа. Тако се постепено формирао типични представник ушореног сремског типа села са најширом улицом у Србији. У очеку, средином шора се није пружала главна сеоска улица, јер су тај простор заузимале баре и ливаде. Наиме, село је у свом главном шору имало два земљана пута који су се пружали паралелно, с обе стране забареног земљишта. Мочварно земљиште је поговало развоју живинарства, тако да је Карловчић био нашироко познат по узгоју гусака и продаји перја.

Путописац Франц Стефан Енгел забележио је 1786. године да Карловчић има 76 кућа од плетара, покривених трском и рогозом, ушорених у правој линији, илирску цркву, илирску школу саграђену 1720. од чатине. После насељавања породица, које порекло воде из јужне Србије, Баније, Лике и Кордуна, број домаћинстава је био у порасту, те је према попису из 1810. године село бројало 84 куће. Прва православна црква саграђена је 1769. године од прућа, облепљеног блатом, а надкривена рогозом. Наредна црква саграђена је на балвановим стубовима 1769. и била је од дасака. Данашња православна црква потиче из 1793. и више пута је обнављана. Од 1767. године па до развојачења Војне крајине, Карловчић је био њен саставни део.

Изградњом мреже дренажних канала, средином 20. века, централно подручје села и његова околина је осушена. Тада су се стекли адекватни грађевински услови да се село неспутано развија како у правцу североистока тако и у правцу југозапада. Средином југоисточног дела шора, 1975. године, трасиран је асфалтни пут, а у северозападном делу изграђена је школска зграда. Преко овог пута одвијао се главни друмски саобраћај на релацији Београд – Сремска Митровица све до изградње ауто-пута Београд – Загреб.

Најшира улица у Србији – источни део главне улице Карловчића

У новије време село се плански развија, те формира центар око кога је концентрисана већина јавно-услужних делатности (месна

канцеларија и заједница, пољопривредна аптека, пошта, продавница мешовите робе итд.). Што се тиче инфраструктуре, Карловчић је електрифициран 1963. године, а домаћинства се водом снабдевају из локалног јавног водовода који се напаја водом из субартешког бунара. Такође, село има осмогодишњу школу, која представља истурено одељење шимановачке школе. Школу је похађало школске 2003/04. године 167, а 2006/07. године 139 ученика.

Активно становништво Карловчића

Активно становништво	1991.		2002.	
	број	%	број	%
пољопривредно	390	63,3	155	35,5
непољопривредно	226	36,7	282	64,5
активно	655	53,5	543	44,0
лица са личним приходима	129	10,5	214	17,0
издржавано	425	36,0	486	39,0

Процес деаграризације, како се види из табеле, није заобишао Карловчић. Пошто има слабо развијене непољопривредне делатности, а евидентно је нагло опадање удела пољопривредног становништва у укупном активном становништву, дневне миграције радника ка Земуну и Београду су интензивне. Опадање броја активних лица и пораст броја лица са личним приходима указује на процес старења популације, што потврђује и приказана старосна пирамида.

Нажалост, Карловчић се не може похвалити ни стопом природног прираштаја, јер му је најнижа у општини. У периоду од 1991. до 2003. године, она је износила -9,1 %, док је општински просек износио -3,5 %.

Мр Александар Крајић